

(Át)láthatóbb kutatások – az MTA TK Kutatási Dokumentációs Központ tapasztalatai

A kutatási publikációk és adatok nyilvánossá tételének nyilvánvalóan erősödő trendje, az ezzel párhuzamosan egyre inkább a tudományos munka szerves részévé váló adatarchiválási, adatgondozási tevékenység, a másodfelhasználásról való tudományos gondolkodás eredményeképpen szerte a világon – így Magyarországon is – növekvő számban jöttek, jönnek létre intézményi és országos tudományos adatbankok, repozitóriumok, a társadalomtudományok területén is.ⁱ

Az MTA TK (Magyar Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Kutatóközpont) 2013-ban alapított KDK-ja (Kutatási Dokumentációs Központja) egy nyitott, gondozott társadalomtudományos kutatási gyűjteményeket nyilvánossá tévő intézményi repozitórium, amely hamar az MTA Minősített Repozitóriumává vált. Cikkünkben a KDK fő céljait, működésének alapelveit, illetve tapasztalatain keresztül a társadalomtudományos kutatások dokumentálásának, az átlátható adatkezelésnek a lehetőségeit mutatjuk be.

kulcsszavak: digitális archívum, repozitórium, adatmenedzsment, láthatóság, átláthatóság

A társadalomtudományos kutatások peremfeltételei és az azokból fakadó feszültségek

Az empirikus társadalomtudományos kutatások (értjük ez alatt a kvantitatív, kvalitatív, *mixed methods* kutatásokat egyaránt) meglehetősen drágák, nem minden kutató kap mindig lehetőséget empirikus alapú kutatás lebonyolítására – adatokra azonban szüksége van. Ráadásul a társadalmi jelenségek folyamatos, illetve ciklikus vizsgálata sok esetben korábbi vagy más területen feltárt adatok felhasználását is igényelné, ám sokszor nem állnak a kutatók rendelkezésére ilyen longitudinális elemzést, összehasonlítást lehetővé tevő adatbázisok.

A megvalósuló empirikus társadalomtudományos kutatások adatai csak részben hasznosulnak az első publikációkban, kutatási jelentésekben, a konkrét kutatásban haszontalannak tekintett adatok gyakran kukába kerülnek, pedig azok más kutatás vagy kutató számára relevánsak lehetnének, ha tudna róluk és hozzájuk férhetne. Előfordul az is, hogy a kutatók magántulajdonuknak tekintik a kutatásaikból származó adatokat, holott, ha a kutatás közpénzből készül, a feltárt adat újrafelhasználhatóságának biztosítását számos kutatásfinanszírózó (pl. Magyarországon a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal, nemzetközi szinten az Európai Bizottság vagy a legnagyobb brit kutatásfinanszírózó) alapvetően megköveteli.

A feszültségek enyhítésére adatmegosztás és adatmenedzsment

A kutatási anyagok fent említett egyenlőtlen elosztásából fakadó feszültségeket enyhítheti az adatmegosztás, amely

- csökkenti a tudományos kutatás költségeit,
- elősegíti a tudományos vitát,
- hozzájárul a tudományos módszerek fejlődéséhez,
- elősegíti az átláthatóságot és a számonkérhetőséget,
- hatásosabbá és láthatóbbá teszi a tudományos eredményeket,
- lehetővé teszi az adatok belinkelését a cikk(ek)hez,
- növeli a tudós elismertségét,
- kiváló oktatási anyag alapját teremtheti meg,
- adatfelhasználók és adatlétrehozók közötti új együttműködést tesz lehetővé.

Ezek az előnyök csak abban az esetben érvényesülhetnek, amennyiben jól dokumentált, átlátható, nyomon követhető, azaz menedzselt kutatási adatokat, eredményeket osztanak meg, viszont nem

gondoljuk, hogy létezhet tökéletesen dokumentált kutatás, hiszen maguk a kutatók sem emlékeznek mindenre, nincsenek tudatában az összes lépésnek, amely az adott kutatási módszerekhez vezetett. Általánosságban szólva abból indulunk ki, hogy nem is létezhet olyan dokumentáció, amely teljes körű lenne, mert valójában nem is áll senkinek módjában megállapítani, hogy egyáltalán mikor teljesül a teljes körűség szempontja.

A nemzetközi kutatási mezőben mindazonáltal az adatmenedzsment intézményesen elvárt és támogatott feladat. Világszerte számos egyetem, kutatóközpont normál működésének része, hogy a kutatók széles körűen dokumentálják a kutatási folyamatokat és átláthatóan menedzseljék az adataikat. Fontos szempont ennek során, hogy úgy hozzák létre, gondozzák és tárolják az adataikat, hogy azok más kutatók számára is átláthatók, érthetőek, lehetőleg egyértelműek és használhatók legyenek.

A kutatási adatok újrafelhasználásáról szóló nemzetközi viták néhány aspektusa

Nemzetközileg a kutatási adatok, ezen belül a társadalomtudományos adatok megosztása egyre elterjedtebb, de ez a terület sem mentes a tudományos vitáktól (a kvalitatív társadalomtudományos adatok másodfelhasználásáról ld. Gárdos 2011, a kvantitatív adatok másodfelhasználásának néhány aspektusáról, s e kérdések elméleti keretezéséről pedig Mauthner-Gárdos 2015).

A viták alapvetően két témát ölelnek fel. Egyfelől maga az archívum már klasszikus tudományos objektumnak számít, főleg a tudományismeret és a filozófia területén (pl. Derrida 1995). Ide tartoznak pl. az arra irányuló kérdések, hogy az archiválás folyamata, az archívum szerkezete milyen specifikus történeti, kulturális, politikai konfigurációk eredménye, milyen hatalmi viszonyok következménye (Cook 2001), s mely hatalmi viszonyokat betonozza be. Az archívum és az abban dolgozók tehát nem semleges őrzői és gondozói a tudományos adatoknak; az, hogy mit őriznek meg, mit dobnak ki, milyen metaadatokat használnak, hogyan kategorizálják az anyagokat, mind-mind meghatározzák azt, ami archivált, tehát megbízhatónak, objektívnak tekintett tudományos adattá válik.

A másik prominens téma a társadalomtudományos kutatások másodfelhasználása, annak keretei, lehetőségei és korlátai. A témában publikáló legtöbb kutató (pl. Corti 2011) azt hangsúlyozza, hogy az adatokat csak akkor lehet megfelelően értelmezni, ha a kontextusukat is megőrzik az archívumban (erről a megközelítésről ld. Duff and Harris 2002). Ezek a kutatók abból indulnak ki, hogy az adatok és a kontextus két jól elkülöníthető entitás, s külön le lehet őket írni. Egyes elemzők szerint ennek a két területnek az elkülönítése maga már egy meg nem kérdőjelezett reprezentalista megközelítés

eredménye, abból indul ki, hogy a tudományos adatok leírják a világot, s az adatok létrejötte, begyűjtésének a kontextusa az adatoktól függetlenül leírható.

A társadalomtudományos archívumokról szóló vitákon belül továbbá viszonylag erőteljesen elkülönülnek a kvalitatív és a kvantitatív adatokra vonatkozó eszmefuttatások. A viták illetően kettőssége, és a kvantitatív adatok másodfelhasználását kritikusan tárgyaló szövegek csekély száma maga arra utal, hogy a kvantitatív adatok még mindig objektívebbnek, tehát másodfelhasználásra megfelelőbbnek számítanak a tudósközösségben, mint a kvalitatívak. Bizonyos álláspontok szerint (pl. Mottier 2007) a kvalitatív tudományos adatok a kutatók szövegei, összefonódnak a személyes emlékekkel, s ezért más kutató nem tudja úgy elemezni őket, mint a társadalmat reprezentáló objektív adatokat. Mások szerint a tudományos szövegek a kutató és az alany kooperációjának eredményei (Van den Berg 2005). A társadalomtudományos archívumokkal foglalkozó *kritikai* megközelítéseknek nincsenek igazán kanonizált, széles körben elfogadott eredményeik. Talán ez is az oka annak, hogy ezeknek a vitáknak az archívumi gyakorlatban, például az archívumokat támogató szoftverek kialakításában nem igazán látjuk a nyomait.

A reprezentalista, empiricista felfogás tehát az, amelyet a KDK és digitális archiválási rendszere is reprodukál. A KDK által használt szoftver az „eprints” nevű, főleg publikációk tárolására használatos repozitóriumi szoftver egy igényeinkre szabott fejlesztése (ez utóbbira szükség volt, hogy soktétéles kutatási gyűjteményeket a metaadatokkal együtt tárolni tudjunk). Ez a rendszer is (ahogy gyakorlatilag az összes többi hasonló rendszer) elkülönítve tárolja az adatokat és a metaadatokat.

Nemzetközi helyzet

Clifford Lynch, a *Coalition for Networked Information* igazgatójának definíciója szerint „egy egyetemi intézményi repozitórium azon szolgáltatások összessége, amelyeket az egyetem az intézmény, illetve tagjai által létrehozott digitális anyagok menedzseléséhez és terjesztéséhez nyújt. Lényegében egy intézményi elkötelezettség a tagok felé e digitális anyagok gondozására, beleértve a hosszú távú megőrzést ugyanúgy, mint a rendezést, a hozzáférés biztosítását vagy a terjesztést”.

A nemzetközi szinten

- mára már minden jelentősebb társadalomtudományos kutatóközpont, egyetemi intézet életre hívott kutatási repozitóriumokat;

- ma már minden jelentősebb nemzetközi projekt esetén a finanszírozó alap bekéri a kutatás nyers adatait és köztes kutatási dokumentációját;
- a szervezetek törekednek a lehető legszélesebb nyilvános hozzáférésre;
- a szervezetek hálózatokba tömörülnek a minél hatékonyabb működés elérése érdekében.

A társadalomtudományi adatbankok hálózatának európai példája a CESSDA (Consortium of European Social Science Data Archives), amely nagyszabású, integrált és fenntartható szolgáltatásokat kíván nyújtani magas színvonalú nemzeti és nemzetközi kutatások lefolytatása és együttműködések előmozdítása érdekében. A CESSDA elsődleges célkitűzése a minőségi adatok nagyobb mértékű és szélesebb körű használatának elősegítése és ösztönzése a társadalomtudományok terén a társadalmi folyamatok, problémák minél jobb megértése és a lehetséges megoldások megtalálása érdekében. A CESSDA ehhez nyújt olyan infrastruktúrát, amely tagjai számára az európai kutatási mezőben megkönnyíti és támogatja magas színvonalú kutatás, tanítás és tanulás folytatását, és növeli tevékenységük hatását. A CESSDA most is komoly hatással van a társadalomtudományos kutatásra, mivel számos adatgyűjteményhez biztosít hozzáférést, európai összehasonlító kutatások lebonyolítását, számtalan tézis, publikáció megszületését téve lehetővé ezáltal. Mindemellett célja a meglévő kutatási infrastruktúra megerősítése és bővítése, átfogóbbá, hatékonyabbá, integráltabbá és páneurópaivá tétele érdekében.ⁱⁱⁱ

Szintén európai hálózat a bölcsészet- és humán tudományok terén digitális kutatási infrastruktúrát működtető DARIAH (Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities), amely támogatja a digitális kutatások lebonyolítását és a digitális kutatási módszertan oktatását. A DARIAH több száz kutatót és tucatnyi kutatói intézményt köt össze, jelenleg 17 európai országban – a DARIAH tagországokban –, ezen kívül számos olyan együttműködő partnerintézménye van, amely nem DARIAH tagországban működik, de szorosan kapcsolódik európai kutatási projektekhez. A partnerek a DARIAH-n belül digitális adatokat, eszközöket, megoldásokat osztanak meg, oktatási lehetőségeket – műhelyeket, nyári iskolákat – szerveznek, képzési anyagokat kínálnak a digitális kutatási módszerekhez.^{iv}

Hazai helyzet

Az elmúlt időszakban Magyarországon is nagymértékben növekedett a repozitóriumok száma, mára már minden jelentősebb kutatói intézmény, egyetem rendelkezik valamilyen saját repozitóriummal.

Az MTA könyvtára és a magyar felsőoktatási intézmények a nyílt hozzáférés hazai gyakorlatának kialakítása céljából létrehozták a HUNOR (Hungarian Open Repositories) konzorciumot. Tagjai a magyar tudomány hazai és nemzetközi elismerésének javítását a tudományos eredmények hatékony terjesztésével kívánják elérni. Célkitűzéseik között a nyílt elérésű repozitóriumok országos infrastrukturális hálózatának kialakítása, módszertani központ létrehozása, a külföldi megoldások és nemzetközi szabványok hazai alkalmazása, a tudományos kommunikáció komplementer csatornáinak meghonosítása, nemzetközi kapcsolatrendszer kiépítése szerepel. A HUNOR-tag archívumok egybekapcsolásával létrehoztak egy repozitóriumi közös kereső szolgáltatást, amelyben a kereshető rekordok száma meghaladja a 150 ezret.^v

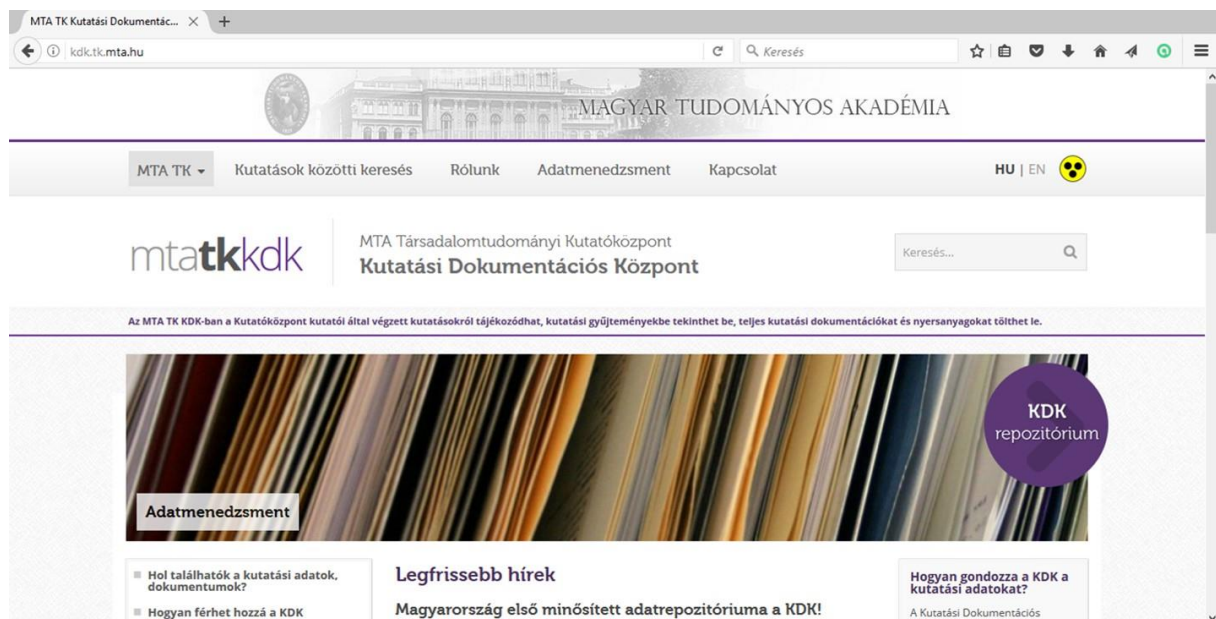
Ugyanakkor a hazai repozitóriumok döntő többsége szöveges anyagokat (folyóiratokat, publikációkat, kutatási jelentéseket, doktori disszertációkat, szakdolgozatokat) archiváló repozitórium, adatbázisokat, kutatási dokumentációkat (is) tartalmazó adatbankok már jóval kisebb számban fordulnak elő Magyarországon. Ezekből a legkorábbi az 1985-ös alapítású, kezdetben a *TÁRKI Egyesülés*, majd 2011. óta a *TÁRKI Alapítvány* által működtetett *TÁRKI Társadalomtudományi Adatbank*. A TÁRKI Adatbank állományába és gyűjtési körébe empirikus társadalomkutatási adatbázisok (adatgyűjtemények) tartoznak, többségük felmérésből származó ún. survey adatbázis. Az adatbank az adatgyűjteményeket digitális formátumban tárolja, az alapítás óta több mint 800 másodelemzésre kész, kutatási adatbázist tett elérhetővé. Egy ideig a TÁRKI Adatbank archiválta az *OTKA (Országos Tudományos Kutatási Alap)* támogatásával megvalósuló társadalomtudományi kutatások adatbázisait, kutatási dokumentációit is^{vi}. Jelenleg az OTKA által támogatott kutatások zárójelentése kötelezően bekerül a REAL-ba (az MTA könyvtárának repozitóriumába), miközben a kutatások adatbázisainak, részletes kutatási dokumentációinak archiválása csak eseti jelleggel történik meg.^{vii}

A Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpontjának (MTA KRTK) Adatbankja a mikroszintű adatokat használó kutatások támogatásának céljával jött létre. Munkatársai az adatbank által gondozott, nemzetközi összehasonlításban is nagyon adatgazdagnak számító magyar munkaügyi és oktatási adatbázisok frissítését, tisztítását, harmonizálását, valamint nagyméretű saját adatbázisok építését és tesztelését végzik. Emellett a kutatók rendelkezésére bocsátják az adatbázisokat, megválaszolják a használatuk során felmerülő kérdéseket, segítséget nyújtanak a szerverhasználattal kapcsolatos problémák megoldásában, üzemeltetik és fejlesztik a *KSH-KRTK Kutatószobát*.^{viii}

Az MTA egy másik, adatbázisokat, kutatási dokumentációkat is gondozó adatbankja a *Társadalomtudományi Kutatóközpontban (MTA TK)* 2013-ban önálló szervezeti egységként megalakult *Kutatási Dokumentációs Központ (KDK)*.

Az MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Kutatási Dokumentációs Központja (KDK)

A KDK célja, hogy a Társadalomtudományi Kutatóközpont adatvagyonát összegyűjtse, kezelje, és – a vonatkozó szerzői jogi és adatvédelmi jogszabályok, akadémiai és kutatóközponti szabályozások keretei között – a kutatói közösség számára hozzáférhetővé tegye (1. ábra).^{ix}

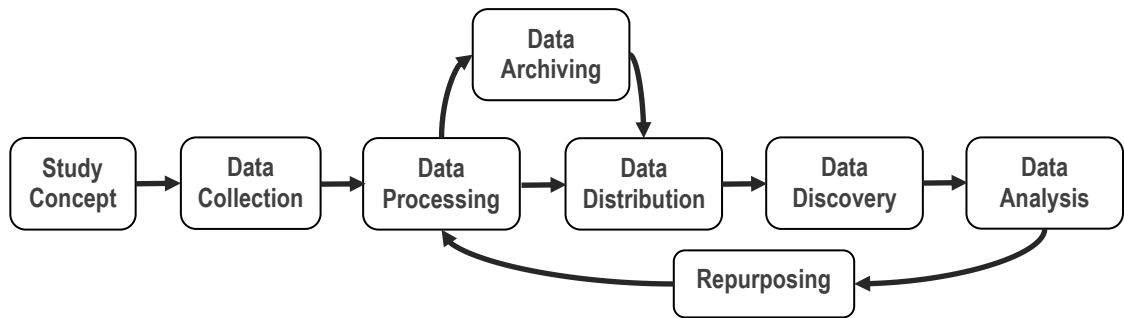

1. ábra A KDK honlapja

A Társadalomtudományi Kutatóközpontot négy intézet – *Jogtudományi Intézet*, *Kisebbségkutató Intézet*, *Politikatudományi Intézet*, *Szociológiai Intézet* – alkotja, így négy tudományterület sokféle dokumentuma – kérdőívektől, módszertani leírásoktól, adatbázisoktól, emlékeztetőkön, címlistákon, interjúszövegeken, videofelvételeken, fényképeken, terepnaplókon, cikkeken át a könyvekig sok minden – kerülhet a KDK-hoz, amely

- a TK-ban folytatott, lezárt kutatásokat archiválja,
- a TK-ban folytatott kutatásokról szolgáltat információkat,
- kutatási adatokat tesz elérhetővé másodfelhasználás céljából,
- adatmenedzsment szolgáltatást nyújt.

A KDK célja a TK-ban a *Data Documentation Initiative-Lifecycle* (DDI-L) alapú dokumentálás – amelyhez adatmenedzsment kell a kutatók részéről – napi gyakorlattá tétele (2. ábra).

2. ábra DDI-L alapú dokumentálás folyamatábrája^x

Távlati cél

- az adatok, azok manipulációjának és értelmezésének (publikációk) együttes kezelése (hivatkozás a nyersanyagokra, az abból készült adatokra, egyes számokra, szövegrészletekre pl.),
- az adatok és dokumentumok csoportos (újra)értelmezésének, tudományos viták platformjának megteremtése.

KDK Repozitórium

A KDK repozitóriumában a TK négy intézetében zajló kutatásokról lehet informálódni, és gyűjteményeket lehet onnan letölteni (3. ábra).

3. ábra A KDK Repozitórium honlapja

A repozitóriumban tárolt adatok két nagy csoportra bonthatók:

- metaadatok (leíró adatok TK-ban folytatott kutatásokról);
- kutatási adatok (kvantitatív és kvalitatív adatok, kutatási dokumentáció).

A repozitóriumban található metaadatokhoz bárki szabadon hozzáférhet, azokból tájékozódhat a kutatások témájáról, a részt vevő kutatókról, a kutatás finanszírozójáról, a térbeli és az időbeli lefedettségről, a gyűjtési időszakról, az alkalmazott módszertanról, a gyűjteményben található fájlok számáról, típusáról.

A kutatási adatokhoz való hozzáférést a kutatóval kötött megállapodás szabályozza. A KDK gyakorlatában három hozzáférési szintet használ:

- a dokumentumgyűjtemény és az abban található adatok korlátozás nélkül, bárki számára hozzáférhetők,
- a dokumentumgyűjtemény és az abban található adatok tudományos kutatási céllal hozzáférhetők és felhasználhatók, ebben az esetben a TK-s kutatók a rendszerben használt jelszavukkal, a nem TK-s kutatók a KDK online felületén történő igénylés után juthatnak az adatokhoz,
- a dokumentumgyűjtemény és az abban található adatok csak a KDK vagy az adattulajdonos (letétbe helyező) egyedi engedélyével adhatók ki.

A KDK repozitóriumában elhelyezett gyűjtemények esetében lehetőség van arra, hogy egy gyűjteményen belül az egyes fájlokhoz különböző hozzáférési szintet határozzanak meg a kutatók, így elképzelhető az is, hogy míg egy kutatás kérdőívéhez bárki hozzáférhet, addig az adatfelvétel adatbázisához való hozzáférés már korlátozott.

A kutatóknak lehetőségük van a KDK-ban elhelyezett dokumentumokra egy előre meghatározott – adott esetben később módosítható – időtartamra embargót kérni, ez jellemzően egy esemény (cikk vagy könyv megjelenése, bíráló vagy védés megtörténte) bekövetkeztéig tart.

Ha az átadott dokumentum/dokumentumgyűjtemény konkrét válaszadó személlyel/személyekkel való kapcsolat megállapításához elégséges adatot tartalmaz, az elhelyező kérheti, hogy a KDK munkatársai anonimizálják a gyűjtemény személyes adatait.

Az elhelyezés feltételeit a Letéti Nyilatkozatban határozzák meg a kutatók^{xi}, a Letéti Nyilatkozat gyűjteményt leíró része pedig a gyűjtemény metaadatait tartalmazza.

Hogyan gondozza a KDK a kutatási adatokat?

A KDK-ban történő adatgondozás fő lépései a gyakorlatban a következők:

- A kutató a kutatás jogi kereteinek, valamint a kutatásban résztvevők igényeinek megfelelően eldönti, hogy mely adatokat milyen hozzáférés mellett archiválhatja a KDK.
- Ezeket a feltételeket a letétbe helyező és a KDK munkatársa rögzíti a Letéti nyilatkozatban.
- A kutatás archiválásához szükséges metaadatokat a KDK munkatársai felviszik a rendszerbe.
- A kutatási gyűjteménynek a KDK munkatársai kérnek DOI-t (Digital Object Identifier). A DOI-k segítségével a KDK-s gyűjtemény hosszú távon biztosított, fix azonosítóval rendelkezik, könnyen hivatkozhatóvá, s nemzetközi metaadat-szüretelő rendszerekben is jól láthatóvá válik.
- A megállapodás szerinti adatok másolatát a KDK-s munkatársak rendezik, gondozzák. Ha szükséges, a kvantitatív adatbázisokat tisztítják, a kvalitatív adatokat, szövegeket egységesítik és formázzák, a személyes adatokat anonimizálják. Ebben a tevékenységben – különösen a korábban, a nyílt hozzáférés és az adatmenedzsment általánossá válása előtt végzett kutatások esetében – a harmadik, külső fél számára történő érthetőség, egyértelműség, felhasználhatóság biztosítása jellemző elsősorban.
- A rendezett és megtisztított adatokat gyűjteménybe rendezve feltöltik a repozitóriumba.
- A kutató maga is végezheti a metaadatok megadását és a feltöltést, ilyenkor a KDK ezt a folyamatot ellenőrzi.

Adatmenedzsment a KDK-ban

A dokumentációs központ munkájában kezdetben a repozitóriumi tevékenység volt a meghatározó, a TK-ban a KDK megalakulását megelőzően készült kutatások anyagainak összegyűjtése, repozitóriumi elhelyezése hatalmas feladat – és még koránt sem ért véget. Ugyanakkor az adatmenedzsment iránti külső elvárások és belső igények hatására a KDK-ban 2015-ben pilot projektekkkel elindult, és azóta fokozatosan bővül az adatmenedzsment-tevékenység is. Az adatmenedzsment során figyelembe vett fő szempontok a következők:

- A kutatás finanszírozójának követelményei az adatokkal kapcsolatosan.
- Törvényi, etikai megkötések a kutatással kapcsolatban.
- Az adatok másodfelhasználási lehetőségeinek, céljainak tisztázása az etikai-törvényi feltételek figyelembevételével.
- A kutatók személyektől, csoportoktól hozzájárulási nyilatkozat beszerzése, lehetőleg már a kutatás kezdete előtt.
- Kutatócsoport esetén az adatok mentését, tárolását, dokumentálását és archiválását koordináló adatfelelős választása.
- Dokumentumtárolás, -megosztás megoldása a kutatás alatt, illetve a kutatás lezárultával.
- A részfeladatok elvégzésének dokumentálása.
- A fontos fájlok, változtatások mentése.
- A létrejövő kutatási anyagok és tartalmuk dokumentálása.
- Beszélő címek, feliratok, vagy más informatív jelölések használata.
- Ingyenes formátumok (rtf, csv, mp4 stb.) használatának előnyben részesítése.
- Az adatfájlokban a változók felcímkézése.

Együttműködés a kutatókkal

Mint az már az eddigiekből is kitűnhetett, a KDK tevékenysége során szorosan együttműködik a kutatókkal. A KDK a gyűjteménygondozás lépéseit az kutatóval (kutatócsoport esetében az erre kijelölt személlyel) minden esetben egyeztet; mind az adatgondozás, mind az adatmenedzsment során a kutató véleményét, szempontjait, érdekeit elsődlegesnek tartva jár el.

A KDK megalakulása után kezdetben jellemzően a dokumentációs központ kezdeményezésére történt a kapcsolatfelvétel a kutatókkal, kutatócsoportokkal, most már a kutatók is kezdeményezik a kapcsolatfelvételt, mert

- elbírálás alatt álló cikkhez az adatokat szeretnék a repozitóriumban elhelyezni, hogy a bírálók onnan érhessék el,
- úgy gondolják, hogy egy konferencián a témához tartozó adataik repozitóriumból történő hivatkozása a nemzetközi sztenderdeknek megfelelő megoldás,
- a társadalomtudományi kutatások esetében is egyre inkább elvárás a transzparencia, és erre a repozitóriumi elhelyezés jó megoldást nyújt.

Irodalom

COOK, Terry. "Archival Science and Postmodernism: New Formulations for Old Concepts." *Archival Science* 1 (2001): 3–24.

CORTI, L. 2011. "The European Landscape of Qualitative Social Research Archives." *Forum: Qualitative Social Research* 12, Art. 11 (2011). Web. 21 May 2015. <<http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/1746/3248>>.

DUFF, Wendy M., and V. B. HARRIS. "Stories and Names: Archival Description as Narrating Records and Constructing Meanings." *Archival Science* 2 (2002): 263–85.

GÁRDOS Judit (2011): Interjú szociológiai források újrafelhasználása. *Szociológiai Szemle* 21:(3) pp. 125-145. http://www.szociologia.hu/dynamic/06_gardos.pdf (letöltve: 2017. április 11.)

LYNCH CA: Institutional Repositories: Essential Infrastructure For Scholarship In The Digital Age
Derrida, J. **Archive Fever**. Chicago: University of Chicago Press, 1995.

MICSIK András és GÁRDOS Judit (2014) Tudományos repozitóriumok az MTA-ban: a KDK és a SZTAKI tanulságai. *Informatika a felsőoktatásban 2014*. Debreceni Egyetem Informatikai Kar. ISBN 978-963-473-712-4 (ISBN:978-963-473-712-4). <http://openarchive.tk.mta.hu/340/>

MAUTHNER Natasha, GÁRDOS Judit (2015): Archival Practices and the Making of "Memories". *New Review of Information Networking* 20:(1-2) pp. 155-169. DOI: 10.1080/13614576.2015.1114825.

MOTTIER, Veronique (2007): The Interpretive Turn: History, Memory, and Storage. *Qualitative Research Forum Qualitative Sozialforschung* 6(2).

Van den BERG, H. (2005) ,Reanalyzing qualitative interviews from different angles: the risk of decontextualization and other problems of sharing qualitative data', *Forum Qualitative Sozialforschung/Forum: Qualitative Social Research* [Online journal], 6(1). [portal: Libraries and the Academy, Volume 3, Number 2, April 2003](http://portal.librariesandtheacademy.org/volume3number2), pp. 327-336

Hivatkozások, megjegyzések

ⁱ A szöveg alapját képező előadást a „Szakkönyvtári Seregszemle 2017” konferencián, 2017. március 21-én Meiszterics Enikő tartotta. A KDK-ról bővebben itt is tájékozódhat az Olvasó: Micsik-Gárdos (2014). A KDK hivatalos honlapja: kdk.tk.mta.hu. A repozitórium webhelye pedig: openarchive.tk.mta.hu

ⁱⁱ CA Lynch: Institutional Repositories: Essential Infrastructure For Scholarship In The Digital Age (2003)
<https://muse.jhu.edu/article/42865/summary>

ⁱⁱⁱ <https://CESSDA.net>

^{iv} <http://www.dariah.eu>

^v <http://www.open-access.hu/hunor>

^{vi} <http://www.tarki.hu/hu/services/da/index.html>

^{vii} <http://real.mtak.hu/>

^{viii} <http://adatbank.krtk.mta.hu/>

^{ix} 2/2013 (04.23) sz. főigazgatói utasítás Társadalomtudományi Kutatóközpont Kutatási Dokumentációs Központjának működéséről

^x <http://www.ddalliance.org/training/why-use-ddi>

^{xi} innen elérhető: <http://openarchive.tk.mta.hu/267>

Beérkezett: 2017. VII.13-án.

Gárdos Judit

Meiszterics Enikő